

KHS/HV
Anna Lord
Anna.Lord@socialstyrelsen.se

Region Skåne
eva-lena.bronmark@skane.se

Ansökan om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård; svårbehandlat självskadebeteende

Beslut

Nämnden för nationell högspecialiserad vård (nämnden) bifaller **Region Skånes** ansökan om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom sjukdomsområdet svårbehandlat självskadebeteende. Nämnden bifaller även Region Skånes kompletterande ansökan om tillstånd att bedriva den vård som avser barn inom vårdområdet. För tillståndet gäller de villkor som framgår av bilaga 1.

Tillståndet gäller tillsvidare.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2023. Aktuell verksamhet ska påbörjas senast detta datum.

Ärendet

Region Skåne har den 15 september 2021 inkommit med en ansökan om tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet svårbehandlat självskadebeteende samt bifogat en verksamhetsbeskrivning som redovisar verksamhetens förutsättningar att uppfylla de generella villkoren enligt Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård och de särskilda villkoren för tillståndet. Region Skåne har även kompletterat ansökan med att bedriva den vård som avser barn inom vårdområdet. Region Skåne anger att verksamheten kan påbörjas omgående efter nämndens beslut och förbinder sig att påbörja verksamheten vid den tidpunkt som anges i beslutet. I ansökan anges vidare att vården ska bedrivas vid Region Skåne, Förvaltning psykiatri, habilitering och hjälpmedel.

Socialstyrelsen har hämtat in ett yttrande från en särskild beredningsgrupp angående vilken eller vilka regioner som ska beviljas aktuellt tillstånd. Beredningsgruppen består av två representanter från varje samverkansregion. Av beredningsgruppens yttrande framgår i huvudsak följande.

Beredningsgruppen bedömer utifrån ansökningshandlingarna att Region Skåne har förutsättningar att uppfylla de generella villkoren som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2018:48) om nationell högspecialiserad vård. Vidare bedömer beredningsgruppen att Region Skåne även har förutsättningar att uppfylla sakkunniggruppens förslag till särskilda villkor för aktuellt tillstånd.

Beredningsgruppen föreslår att nämnden beviljar Region Skåne tillstånd att bedriva aktuell vård. Beredningsgruppen har vid denna bedömning haft patientens bästa som utgångspunkt.

Skälen för beslutet

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 5 a § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) krävs det tillstånd för att få bedriva nationell högspecialiserad vård. Den myndighet som regeringen bestämmer får efter ansökan från en region besluta om ett sådant tillstånd. Tillståndet ska gälla tills vidare och vara förenat med villkor. Ett tillstånd får återkallas om villkoren för det inte längre är uppfyllda, om förutsättningarna för tillståndet har ändrats eller om tillståndshavaren begär det. Beslutet får inte överklagas.

Enligt 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) beslutar Socialstyrelsen efter ansökan från en region om tillstånd och villkor för att bedriva nationell högspecialiserad vård. Myndigheten beslutar också om återkallelse av ett sådant tillstånd.

Enligt 19 § förordningen (2015:284) med instruktion för Socialstyrelsen finns inom myndigheten ett särskilt beslutsorgan som benämns Nämnden för nationell högspecialiserad vård. Beslutsorganet ska fatta beslut om tillstånd och villkor för att bedriva nationell högspecialiserad vård samt om återkallelse av ett sådant tillstånd enligt 7 kap. 5 a § hälso- och sjukvårdslagen.

Enligt 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter om nationell högspecialiserad vård ska verksamheten uppfylla vissa generella villkor avseende bl.a. samverkan, riskanalys och kontinuitetsplan, uppföljning och utvärdering samt forskning och utveckling.

I förarbetena till hälso- och sjukvårdslagen framhålls att nämndens beslut ska baseras på en bedömning av i vilken mån en enhet uppfyller de krav som gäller för det aktuella tillståndet. Patientens bästa ska vara utgångspunkten vid beslutet (prop. 2017/18:40 s. 50 ff.).

Nämndens bedömning

Nämnden bedömer att verksamheten, som Region Skåne ansvarar för, har förutsättningar att uppfylla de generella villkoren som framgår av 4 kap.

Socialstyrelsens föreskrifter om nationell högspecialiserad vård samt de särskilda villkoren som gäller för aktuellt tillstånd. Vidare konstaterar nämnden att den särskilda beredningsgruppen föreslår att Region Skåne ska beviljas tillstånd att bedriva aktuell vård.

Vid en sammantagen bedömning, med patientens bästa som utgångspunkt, finner nämnden att Region Skåne bör beviljas tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård inom vårdområdet svårbehandlat självskadebeteende. Region Skånes ansökan ska därför bifallas.

Detta beslut får inte överklagas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Olivia Wigzell, ordförande, och de övriga ledamöterna Gilbert Tribo, samverkansregion Lund/Malmö, Kaisa Karro, samverkansregion Linköping, Carina Örgård, samverkansregion Göteborg, Désirée Pethrus, samverkansregion Stockholm, Andreas Svahn, samverkansregion Uppsala/Örebro, Nicklas Sandström, samverkansregion Umeå. Utredaren Anna Lord har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Olivia Wigzell

Anna Lord

Bilaga 1

Generella villkor

Region Skåne ansvarar för att verksamheten vid Region Skåne, Förvaltning psykiatri, habilitering och hjälpmedel, uppfyller de generella villkoren för aktuellt tillstånd som framgår av 4 kap. Socialstyrelsens föreskrifter om nationell högspecialiserad vård.

Särskilda villkor

Kritisk medicinsk kompetens (läkare)

Behandlingsteam med särskild kompetens, erfarenhet och handledningskompetens att arbeta inom självskadebeteende:

- Specialistläkare inom vuxenpsykiatri med erfarenhet och kompetens i olika adekvata och evidensbaserade behandlingsmetoder mot självskadebeteende
- Inom teamet måste också finnas läkarkompetens inom annan samsjuklighet så som ätstörningar, neuropsykiatriska tillstånd och personlighetssyndrom

För enheter med ansvar för barn:

- Specialistläkare inom barnpsykiatri med erfarenhet och kompetens om olika adekvata och evidensbaserade behandlingsmetoder mot självskadebeteende

Andra typer av kritisk kompetens (t.ex. specialkompetent sjuksköterska, kurator, psykolog, fysioterapeut)

Behandlingsteam med särskild kompetens och erfarenhet att arbeta inom självskadebeteende och annan psykiatrisk samsjuklighet:

- Leg. psykolog med utrednings- och/eller behandlingskompetens
- Leg. psykoterapeut
- Specialistsjuksköterska med psykiatriinriktning
- Adekvata forskningsresurser
- Fysioterapeut
- Arbetsterapeut
- Peer support
- Kurator
- Skötare
- Terapeut (steg 1)

För enheter med ansvar för barn:

- Specialpedagog

Kritiska medicinska resurser (utrustning, lokaler etc.)

- Heldygnsvårdsplatser (uppskattningsvis 10–15 vårdplatser) för ca tid 3 månaders behandlingstid/patient), med tillräcklig hög säkerhet och trygghetssystem, anpassad efter patientgruppens behov.
- Separata vårdplatser (uppskattningsvis 4–6 vårdplatser) för barn/ungdomar där föräldrar kan delta och övernatta.
- Beredskap för LPT-vård.

Andra områden (framförallt medicinska) som är en förutsättning för att den utredda vården ska kunna bedrivas

- Annan psykiatrisk verksamhet (för utredning och behandling av t.ex. samsjuklighet, så som neuropsykiatriska tillstånd, ätstörningar och personlighetsyndrom)
- Specialiserad somatisk vård (t.ex. kirurgi)

För enheter med ansvar för barn:

- Skolverksamhet för skolpliktiga barn (enligt skollagen)

Behandling som behöver finnas men som inte är definierat som NHV (t.ex. medicinsk, kirurgisk, interventionell radiologi)

- Rehabilitering (särskilt anpassad till behovet)
- NHVe ska erbjuda en meningsfull och varierad daglig verksamhet och lämplig sysselsättning för vårdtagaren under vårdtiden (om möjligt i samverkan med lokala aktörer i det omgivande samhället).

Övrigt

- NHVe ska bidra till att forskning inom det aktuella sjukdomsområdet bedrivs.
- NHVe ska ansvara för överrapportering till remitterande enheter och upprätta individuella vårdplaner.
- NHVe ska följa upp patientrapporterade mått.
- NHVe ska verka för strukturerad uppföljning av vårdområdet, t ex genom kvalitetsregister.
- NHVe ska ha kapacitet och resurser för konsultationsverksamhet.
- NHVe ska ha ett tydligt närståendeperspektiv.
- Det ska finnas patienthotell eller motsvarande att tillgå.

För enheter som ansvarar för barn:

- Närstående/vårdnadshavare till barn och unga ska vara en integrerad del av behandlingen (familjevård) vilket ska återspeglas även i exempelvis utformning av avdelning där patienten är inneliggande.